

เอกสารเล่มเล็ก เรื่อง [ความเหลื่อมล้ำระหว่างระบบประกันสุขภาพในประเทศไทย](#) และ [โครงการประเมินการให้บริการผู้ป่วยอุบัติเหตุฉุกเฉินร่วมสามกองทุน](#) ภายใต้ นโยบาย

“

เจ็บป่วยฉุกเฉิน รักษาทุกที่ ที่ถึงทุกคน

”

ที่พิมพ์เผยแพร่โดย สวรส. ในปี ๒๕๕๖ บอกอะไรเราหลายอย่าง

คนไทยทุกคนมีหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า มาตั้งแต่ปี ๒๕๔๕ จะครบ ๑๒ ปี ในเดือนเมษายน ๒๕๕๗ นี้ โดยระบบที่มาทีหลังสุด และครอบคลุมจำนวนคนมากที่สุดคือระบบ หลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ที่บริหารโดย สปสช. ส่วนระบบที่มีมานานที่สุดคือ ระบบสวัสดิการรักษายาบาลข้าราชการ ที่ผมมักเรียกว่า สวัสดิการ ๓ ขั้วโคตร คือดูแลตัว ข้าราชการและคู่สมรส บุตรที่ไม่บรรลุนิติภาวะ (ไม่เกิน ๓ คน) และพ่อแม่ ซึ่งเป็นระบบที่เอื้อเฟื้อมาก และตัวข้าราชการได้ประโยชน์จริงๆ แต่ในที่สุดรัฐบาลก็รับภาระทางการเงินไม่ไหว จึงต้องปลดบางหน่วยงานออก ไม่ให้บุคลากรเป็นข้าราชการอีกต่อไป ให้เป็นพนักงานราชการ ได้สวัสดิการรักษายาบาลจำกัดที่ตัวข้าราชการคนเดียว เรื่องสวัสดิการต่างๆ นั้น มันเป็นเรื่องดี แต่ถ้าไม่มีวิธีจัดการให้พอดี ก็มีปัญหามากไม่มีเงินจ่าย

ระบบที่มากับระบบแรงงาน คือระบบประกันสังคม

หนังสือเล่มนี้ เป็นผลงานวิจัยเปรียบเทียบสวัสดิการด้านสุขภาพของทั้ง ๓ ระบบนี้ และผมจะไม่กล่าวถึงสาระ เพราะท่านสามารถเข้าไปอ่านหนังสือหรือดาวน์โหลดเก็บไว้ใช้งานได้ ตามลิ้งค์ ที่ให้ไว้แล้ว แต่ผมจะขอโยนิโสมนสิการ (reflect, AAR) ประเด็นที่ผมต้องการ ลปรร. กับสังคมไทย ๓ ประการ

๑. โครงการต่างๆ ของบ้านเมือง ต้องเตรียมการประเมินเพื่อพัฒนา ไว้ล่วงหน้า ตั้งแต่ตอนวางแผนกิจกรรมนั้นๆ เมื่อดำเนินการไประยะหนึ่ง ต้องมีการวิจัยเพื่อประเมินผล โดยต้องมีทีมนักวิจัยที่แม่นยำวิชาการ และซื่อสัตย์มีความน่าเชื่อถือ (มี integrity) ไม่มีใครสั่งให้แปลงผลวิจัยได้ หนังสือเล่มนี้เป็นตัวอย่าง

สังคมไทยต้องมียุทธศาสตร์หรือหน่วยงาน ที่ทำหน้าที่ตามข้อ ๑ ในเรื่องหลักๆ ของบ้านเมืองได้ เช่นด้านเศรษฐกิจ เรามี ทีดีอาร์ไอ ด้านสุขภาพ มี สวรส. แต่ด้านที่สำคัญในระดับขอขาดขาดตอนาคของบ้านเมือง คือด้านการศึกษา เราไม่มีหน่วยงาน และไม่มีการสร้างนักวิจัยตามข้อ ๑ นอกจากนั้นยังน่าจะพิจารณาจัดตั้ง สถาบันวิจัยสร้างสรรค์และตรวจสอบนโยบายสาธารณะ ตามข้อเสนอของคุณบรรยง พงษ์พานิช [ที่นี่](#)

๒ การใช้ประโยชน์หน่วยงานวิจัยที่เก่ง และซื้อสัตย์ต่อวิชาการ ยังไม่เป็นวัฒนธรรมของการเมืองและสังคมไทย

ฝ่ายการเมืองต้องการคนทำวิจัยเพื่อสนับสนุนนโยบายของตนมากกว่า ดังกรณีที่ดีตนายกรัฏมนตรื ดร. ทักษิณ เคยกล่าววกับทีมผู้บริหาร สกว. เมื่อประมาณปี ๒๕๔๕ (ผมอยู่ในคณะด้วย) ว่า ถ้า สกว. อยากได้งบประมาณ ก็อย่าไปคิดตั้งโจทย์วิจัยอื่น ให้ไข้อยู่ที่วิจัยว่า ทำอย่างไรนโยบายของรัฐบาลจะได้ผล และดังกรณีทีดีอาร์ไอ ไม่ค่อยเป็นที่ชื่นชอบของนักการเมือง ไม่ว่ารัฐบาลไหน

การปฏิรูปประเทศไทย ควรคำนึงถึงการสร้างระบบปัญญาของประเทศ

วิจารณ์ พานิช

๕ ม.ค. ๕๗